

Nyitra-völgyi Lap

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona. — Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Néptanítóknak feleáron.

SZERKESZTŐ:

SZALAY PÁL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

POLLÁK LENGYEL BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGY-TAPOLCSÁNY Főtéren (Platzko-féle ház)
hova a lap részét illető közlemények küldendők.
Előfizetési és hirdetési díjakat a kiadóhivatal veszi fel.
— Egyes szám ára 20 fillér. —

Szent István király emlékezete.

A népek, nemzetek történelmi öskorában, midőn a népvándorlás fergetegként hömpölygött végig Európa földjén, csak a fajszeretet és fajfentartás ösztöne által aczélezott nyers, fizikai erő hozta létre a népeknek nemzetekké való kialakulásait. Magasabb állampolitikai tekintet még csak mint hajnali félhomály derengett az uralkodásra hivatott vezérek és fejedelmek lelkében.

Az emberiség egy része kikelt ősi bölcsőjéből Ázsiából, mert a szellemi világosság, a civilizáció áldásos fényét nyugotról látta hivatottan feléje sugározni. Megindult a fényforrás irányában és ősi ereje érzetében — barbár módon és eszközökkel — de rálépett a civilizáció ama ösvényére, mely az emberi fajt uralkodó fajjává teszi az Isten összes teremtményei között.

Az óriási mozgalomban, néparadatban kialakult a barbár Kelet és a civilizáció felé haladó Nyugat, s e kettő — habár bölcsőjük egykor közös volt s így testvérek valának — harczra kelt egymással.

A Nyugat és Kelet titáni harczában a magyar mint védőpaizs, mint elválasztó

fal ékelődött a harczoló felek közé. Mig az egyiknek aczélos karjaival, hősi vitézségével osztogatta csapásait, addig a másiknak a hátát tartotta. Az örökös harczok megedzették fiait, a személyes bátorságot növelték és herosokat neveltek, ámde a számban megfoghatatlan magyarságot a Nyugat és Kelet óriási ereje mégis csak összeroppantással fenyegette.

Mint a Magyarok Istene által kiválasztott férfiú fogta kezébe a kardot Gejza fejedelem fia és utódja, a jámbor lelkületű, istenfélő, de a harczban bátor és hős Vajk.

Korát messze túlhaladó, éles politikai lángelméjével azonnal fölfogta a magyar nemzetnek kényes és veszedelmes helyzetét. Belátta azt, hogy a személyes bátorság, hősiesség csak a nyers, fizikai erőnek, az ököljognak a csatlósai, melyet az ész, a szellem hatalmas könnyen legyűrhet.

S az ököljognak ez a végzetes ellenése, a Szellem, az Ész kezdte uralmát megalapítani a magyarokkal szomszédos országokban, melyekben a civilizációnak leghatalmasabb emeltyűjét, s a legnagyobb humanitást hirdető keresztény vallást kezdték kultiválni. Ha Magyarország elválasztó fal volt is a pogány Kelet és a

keresztény Nyugat között, mégis simulni kellett neki inkább a civilizációhoz, mint a barbarismushoz. Ez volt az akkori állampolitikának súlypontja és Vajk, illetve Szent István éles, politikai lángelméjének épen akkor adta tanujelét, midőn kormányzásában ezt a politikai fölfogást vette irányjelzőnek.

Nem szándékom Szent István uralkodásának történelmi mozzanatait felsorolni, ismeri azt már mai napság az elemi iskolába járó gyermek is.

Magyarországot keresztény állammá tette s így bevezette a civilizált nemzetek sorába. Kormányzásának ez volt a legkimagaslóbb és legnagyobb fontosságú ténykedése. E nélkül Magyarország nem érte volna el az ezer évet, hanem elvesztett volna abban az örvényben, népek forgatagában, melybe a magyarokkal rokon barbár népek jutottak és melyben sirjukat lelték.

Szent Istvánnak homlokát és dicső emlékezetét nemcsak a szentek dicsfénye övedzi, hanem nemzeti glória is körülveszi megdicsőült alakját. Szent István napja nemcsak a keresztény magyaroknak az ünnepe, hanem ünnepe valláskülömbőség nélkül mindenkinek, ki magyarnak vallja és érzi magát, mert az igazi, a minden politi-

A „Nyitra-völgyi Lap“ eredeti tárczája.

Fülembe cseng még...

Fülembe cseng még lágyan, elhalóban
Egy-egy szétfoslott elszakadt akkord
Szívemnek döngicséli olvadóban
Mindazt, a mi egy est boldogsága volt.

S a mint a hangok hullnak zengve, bongva,
Már hallom is a csárdás dallamát.
Felhő borul szobámra, asztalomra
És rajt' egg izzó szempár villan át.

Egy izzó szempár csillog ragyogóan,
Követ, kísér, idáig elhatott...
S fülembe csendül lágyan, elhalóban
Egy szétfoslott, elszakadt akkord.

Földes Jmre.

Hazugság.

— Irta: Dr. Várady Ödön. —

I.

A peregi molnárnál ugyancsak járja a nóta. Még a falu legöregebb emberei sem emlékeznek ilyen vigságra. Hej, pedig sok mindent tud beszélni Erzsók asszony, a falu szája, arról az esküvőről.

Talán nem is az örömtől sápadt az az aranyos szép menyasszony, akit most a peregi molnár szorít a szívére, akit ezentul csak az ásó és kapa választ el a falu Croesusától, talán... Veres Jani tudna erre megfelelni a legjobban. De persze... egy szegény paraszt gazda fia s a peregi molnár. Bizony, jól tette Mihály gazda, hogy a peregi molnárt többre becsülte annál a mihasznánál.

Az a szív, annak a bolond leánynak a szíve, csak az nem akar nyugodni.

Hiába mondogatják:

— Bolond, mit érnél vele. Egy-két hétig nyalnátok-falnátok egymást s azután hopp, ott volnátok a semminél. Koldusok lennétek, az apró népség szaporodnék, maholnap még a betevő falat is hiányoznék.

Hiába. Az csak ismételtgeti:

— Hites férjem már, mégis gyűlölöm, megvetem. A csókja éget, mint pokoli tűz, az ölelése fáj, a szava...

— Ne tovább, leány, Ne játszál az uraddal, övé vagy te már, az övé legyen minden szavad, minden csókod, minden ölelésed. Bolond beszéd az, amit te mondasz. Majd kigyóguysz pár hét múlva belőle...

II.

Nem gyógyult.

Egy nap üres volt a kalitka. Kirepült belőle — az új asszony. Veres Janiban találta boldogságát, azzal ment el a hites férj oldala mellől.

A peregi molnárt düh fogta el. Csontos arcza kipirult a nagy haragtól, szikár kezeivel odacsapott az asztalra s susogta:

— Elhagyott. Elment. De meglakol...

Mindentütt kereste. A kétségbeesés dühével tudakolta: nem látták? nem tudják, hová lettek?

— Molnár gazda, ne keresse azt a rossz portékát. Elhagyta magát, azt meg elhagyja az Isten. Tegye le a fegyvert a kezéből. A harag nagyon rossz tanácsadó.

A molnár arczán kidagadtak az erek a nagy küzdelemben.

kai rázkódtatásokat megbíró magyar hazát ő szerezte meg nekünk. Éljen örökké minden magyar szívében az ő dicső emlékezete!

Szalay Pál.

Nyitravölgyi krónika.

A nagytapolcsány—trencsényi vonat megnyitása.

Végre hát megnyílt a nagytapolcsány-trencsényi vonat, mely hivatva van, hogy városunkat és Trencsényt, illetve az e városok közötti helyiségeket egymáshoz közelebb kapcsolja és így a helyi kereskedelmet és ipart fejlessze.

Mi e vonat megnyitását első sorban is természetesen Nyitravölgy szempontjából mérlegeljük s ezt téve önkéntelenül is tollhegyünkre kerülnek azon férfiak, kik e nagyfontosságú vonatot életbe léptették.

Baán és Zsámbokréth kereskedői és iparosai szükségletüket ugyszólván kizárólag városunkban fedezik. Eddig a baániak kénytelenek voltak ez utat sok időt és tekintélyes anyagi kiadást okozó tengely-közlekedésen megtenni és ez, eltekintve a fentiekől, városunkra nézve is kárral járt, mert az illető kereskedő, vagy iparos csakis nagyobb rendelmények alkalmazásával látogatott el városunkba és a kisebb áru szükségleteinek fedezését vagy elhalasztotta, vagy pedig egyáltalán más hol fedezte. Ma már a fenti vonatot megnyitásával a fenti bajok orvosolva vannak, mert a kényelmes közlekedés és ennek aránylag potom díja lehetővé teszi azt, hogy az illető kereskedő, vagy iparos a legcsekélyebb áru-hiány fedezését is városunkban személyesen eszközölje.

Hasonló jövőt jósolhatunk Baánnak is. Baánnak Nagy-Tapolcsányon kívül oly kiterjedt környéke van, hogy a Felvidéken ehhez fogható nem igen találunk. Mindannak dacára, hogy a vasut-vonaltól távol esett, úgy kereskedelem, mint ipar tekintetében hámulatos mértékben fejlődött olyannyira, hogy ma már házainak száma csaknem egyenlő a mi városunké-

val. Már most, hogy az új vasut-vonalnak egyik főállomását képezi, mily jövője lehet ezután, mikor úgy terményeit, mint kereskedelmét nem lesz kénytelen a drágább és hosszadalmasabb tengelyen bonyolítani le, annak közelebbi megvilágítását szükségtelenné tartjuk. Nem kételkedünk azon, hogy már a közeli jövő 'og Baán rohamos fejlődéséről fényesen tanuszkodni.

Csupán egy nehézséget kell még az új vasutnak leküzdenie. És ez a *vonat me-redeksége*. Vannak egyes helyek, hol *hat vagonnál többet nem bír el a mozdony*, ha tolo-mozdonyt nem alkalmaznak. De mint értesülünk, a bajon úgy lesz segítve, hogy a pályát idővel jobban megerősítik és kis, de kétszer oly nagy erőt kifejtő hegyi gépekkel fogják a szolgálatot lebonyolítani.

Addig is, míg e bajok orvosolva lesznek — s reméljük, hogy ez csak rövid idő kérdése — szívesen üdvözöljük mindazokat, kik e vonal létrehozásával vidékünk általános fejlődéséhez oly óriási mértékben hozzájárultak.

Üdvözöljük Dr. Szulyovszky Dezső országgyűlési képviselőnk, kinek első sorban köszönhetjük azt, hogy a nagybossány—trencsényi vonat névleg és ténylegesen is nagy-tapolcsány—trencsényi vonat lett, de üdvözöljük Dr. Szulyovszkyt azért is, mert az ő érdeme, hogy a menetrend, különösen Nagy-Tapolcsányra nézve oly előnyös beosztást nyert. S itt említjük meg, hogy a „Nyitra-megyei Szemle“ annak idején Szulyovszky imádónak keresztelte el lapunkat, mert a menetrend előnyös beosztását Szulyovszky-nak tudtuk be. Hát erre csak az a megjegyzésünk, hogy mi sem Szulyovszkyt, sem pedig más, ha éppenséggel elvtársunkat is túl nem becsülünk. De azt már tisztelt laptársunk sem veheti rossz néven, sőt a hírlapírói kötelességből kifolyólag, a Nyitravölgyi Szemlének is lapunk feladatának kell tekintenie azt, hogy azon polgártársainkat, kik városunk fejlesztése körül érdemeket szereznek, hasábjainkban dicsérőleg megemlítsük.

És hogy a menetrend illetén beosztása tényleg képviselőnk érdeme, arról

t. laptársunk csak egy kis utánjárással könnyen meggyőződhetett volna. Meggyőződhetett volna arról, hogy a minisztériumnál és az igazgatóságnál ki nyújtotta be az ezt illető több rendbeli előterjesztéseket, ki járt el Marx miniszteri tanácsos, igazgatónál, Kotányi igazgató-helyettesnél, stb.-nél. De hát persze sokkal kényelmesebb azt odavetni, hogy ez nem Szulyovszky érdeme.

Nos, hát mi az ilyen fajta. politikai okokból kifolyó kicsinyléseket a kellő értékére szállítjuk le és irányadónak sehogy sem tekinthetjük.

Dr. Szulyovszky Dezső igenis a fenti vonal beosztása körül városunkra nézve hervadhatlan érdemeket szerzett. Ezt mindig — akár tetszik a Szemlének, akár nem, — hangoztattuk és fogjuk is hangoztatni!

L—r.

Levelezés.

Ő fensége a dalai láma.

A dalai láma ő fenségéről azt mondják, hogy csalhatatlan. Legalább a hívők azt hiszik és hittük igazságáért késhegyig menő harcot folytatnának a hitetlenekkel szemben. Ha tibeti országokon át akarunk menni ép bordákkal és fejjel, bizonyosan porba hullva, homlokunkkal a földet érintve volnánk kénytelenek imádni ő fenségének a bölcsességét. Így messziről azonban nevetségesnek látszik ő fensége tanítása.

Csak annál nevetségesebbnek tetszik Zhorella Gyula ur szereplése, ki pálczat tör azok fölött, akik az én irodalmi dolgozataimról másképp merészelnék itélni, mint ő maga, pedig köztudomás szerint ő nem is ő fensége a dalai láma, aki — csalhatatlan.

Sőt lehet, hogy éppen az. De akkor ám hozzá kell járni, tanulni bölcsességet a jámbor hívőknek. Egyszer sem mondom, hogy nem az. És én sietek hívei táborába s viszem magammal azokat is, akik velem ezideig tévúton voltak és porba hullva, jámbor ábrázattal hallgatom itéletét, halálos itéletét irodalmi ténykedésem fölött. Gyere velem te is Bonitz Ferenc az „Alkotmány“ szerkesztője és halld a világ-itéletet. Mert te is azt a nagy hibát követted el akkoriban, hogy közölted „Bácsim emlékezeté“-t, amit Zhorella ur eldobott. És azon halálos itéletet is ráolvasom szerencsétlen fejedre, hogy mindjárt az első tárczámat „Asszonyért“ ezímen Simplex aláírással a legközelebbi számban

Az az asszony. Hogy vágyakozott ő arra az üde, mosolygó piros almára, hogy szerette volna azoknak az ajkaknak a tűzét szivni s most otthagya.

Pedig jó előre megmondták; annak az erőszakolt házasságnak nem lesz jó kimenetele. Rosz kezdetnek roszt a vége.

De nem. Most van szüksége mérsékletre. Az Erzsóka asszony megmondta, hogy a Panna nénjénél vonták meg magukat, onnan kell ki-rebentenie a jó madarakat.

Oda siet. Ott látja a szerelmes párt, édes ölekezésben, a mint boldogan mosolyognak, nevetgélnek.

— Istenem! Most adj erőt.

A nagy kintől szinte összeressen arcza, nagy izzadságcseppek hullanak arczáról, — törülgeti tarka keszkenőjével. De erőt vesz magán.

— Asszony, — suttogja — asszony, elhagytál, itt látod magad előtt hitet uradat. De ne reszkess, ne félj, nem bántalak, él még az Isten. Te, ember, emlékezzél meg szavamra, a mely napon ezt az asszonyt elkergeted, azon a napon te is elnégy — megérdemelt helyedre.

Elcsuklott a szava . . .

Mintha egy könnycsepp gördült volna barátás arczára . . .

Hogy is mondják csak a filozófusok, a nagyszakállu, pedáns professzorok. A szerelem a vér részegsége, érzéki, állatias vágy. Talán igazuk is van . . .

A peregi molnár szemrevaló menyecskeje hamar kiábrándult. Egy pár hétig, hónapig „galamb párjával“ módra éltek, csókolódtak, ölelkeztek . . .

S azután . . . mikor már nem volt oka Veres Janinak tovább vágyakozni, akkor látta, hogy szerelme csak szalmaláng volt. S jöttek a keserves küzdés napjai. Az a kenyér, az a mindennapi kenyér . . .

Mennyi gondot okoz, mennyi verejték-cseppet idéz elő annak az előteremtése. Veres Jani ráunt arra a csókolódzó asszonyra. Éppen roszt napja volt.

A kománál volt egy kis segítségért. A koma olyan furesán, csodálkozva nézett reá, tar fejét megrázta s azután szárazon mondta:

— Mit, neked kell segítség, neked; hát nincs-e két erős karod, a mivel dolgozhatnál, nincs-e asszonyod, a peregi molnár felesége, ha a munkában kimerülsz . . .

Menj dolgozdra! . . .

Haza jött . . . Az asszony vigasztalta. Ő ellökte magától:

— Menj, untat engem a te örökös szerelméd. Inkább a mindennapi kenyérre gondolnál . . .

Hidegen elfördült tőle.

— Ember, te — kialtá az asszony s könnyek törtek elő szeméből — te eltaszitsz, te elküldesz. Te, kinek mindenemet feláldoztam, a tied volt minden csókom, minden nyájas szavam, minden ölelésem, érted hagytam el hitet uramat, érted . . .

Nem bírta tovább, elcsuklott, lerogyott a rozzant székre, oda támasztá szép fejét a szék karjára s keservesen sirt, zokogott . . . Talán elvesztett boldogságát siratta . . .

Mintha a sírás könnyített volna a lelkén, felköté tarka virágos kendőjét s azután ment kifelé, a hitszegő asszony nekiindult a nagyvilágnak . . .

Talán várta, hogy vissza hívják . . . nem hívták.

Veres Jani közönyösen nézte az elmenőt. Az ajtóban hallhatta az asszony, a mint nagyot nevetett utána s gúnyosan mondta:

— Szegény bolond! Már elteltem vele. Jó hogy elment, nagy teher volt a nyakamon!

hoztad. Látod, azért *hörög* a lapod, hogy ezeket teted és hogy elfogadtál még többet is Szeecsánszkytól. Vajjon mennyit utasítottál vissza? És a *kath. írók és hírlapírók kongresszusára* minek hívtátál el engem is, a Pázmány-Egyesület által? Oh jer! és halld a halálos ítéletet, a mi ítéletünket.

Dó kegyelem, édes Szerkesztő uram! Kegyelem! Még ne. Hiszen nem a papirkosárban volt még az én *Enfémiam*. Nem. Csak emlékezzen vissza. Azon a polcon volt, ahol az üzleti könyveit szokta tartani Uraságod. Az pedig nem papirkosár?! És még a szerkesztőség tagjai is nézeteltérésen voltak szegény *Enfémiamra* vonatkozólag. *Haverla József* társszerkesztő ur megígérte a dolgozat közlését. Miután már átvastam is. Kezembem van egy névjegye, a melyen azt írja: „B. dolgozatának közlését csak akkor kezdhetjük meg,” stb. stb. Ön pedig mielőtt *eloblasta volna*, azt mondta, hogy *nem bizonyos* a közlése.

De igaz van. A megjelenéssel magam sem vagyok megelégedve. Magamban is visszatetszést szül a rengeteg sok — sajtó hiba. De erről én nem tehetek, még Szalay sem, hanem azt hiszem, a figyelmen szedő. Én hiszek önnek. Többször tapasztaltam tévedésemet. Hanem velem együtt tévedett Bonitz Ferencz ur is, az Alkotmány fel. szerkesztője, azért őt is hívom magammal. Tapolcsányba jöjj tanulni új-ságot csinálni. Még azt merted írni egyik dolgozatomról, hogy kitűnő? A „N.-T. és V.” nem igazodik az Alkotmány után. Minek is ereszkedne le olyan nagyon?

Szalay szerkesztő uram! Ön is támad. Egy, két, három esetben támad. Nem akartam felhasználni a távollétét. Én viszont arra voltam elkészülve, hogy utána küldik a dolgozatomat, mivel nem volt otthon. A szükséges változásokat megtettem s ha otthon is lett volna, csak úgy adom be. *Minden írónak van saját* egyéni fölfogása, amit érvényesít művein.

Az említett tárcák között enyém is van kettő. Hát kérem! *Enfémia* komolyabb, a másik kettő pedig tréfás színezetű dolog. *Enfémia* kompozíciójának és egy szerelmes és szeszélyes nő leírásának a megítélését a t. olvasó közönségre bízom. Ha ez elítél, akkor: mea culpa.

Lengyel ur értesülése ezek után magától értetődik, téves.

Zhorella ur pedig ne botránkozzon meg azon annyira, ha más jobbnak lát valamit mint ő maga, hiszen ő nem a esalhatlan dalai láma ő fensége. És *Publicista* fölötti haragját ne akarja kitölteni én rajtam.

A Peregí molnárnak nem soká egy kis dolga akadt a törvényszéknél. Egy kis bolond-ság mindössze. Megölte a felesége csábitóját.

— De hát nem bánja a bűnét? — kérde a bíró.

— Nem, — szölt nyugodtan a peregí molnár — megfontolva tettem.

Megígértem neki, beváltottam szavamat. Tizenöt esztendő kapott. Megérdemelte. Ment a börtönbe.

Lassan teltek az évek. Hej, de lassan örlődik le az a tizenöt esztendő. Nap-nap után nem tud annak a sápadt asszonynak az emléké-től megszabadulni. Ott kísért egyre. Küzd ellene.

— Bosszúból öltem meg Veres Janit, nem azért, mert az asszonyt szerettem. Igen, . . . nem . . . nem tudom . . .

Igy megy egyre a kínos töprengés.

Telt az évek sora.

A börtönből megszökött, megtört ember jött elő.

Kopott ruházatu, öreges asszony fogadja a börtönajtónál:

— Hazugság, hogy nem szeretlek, szeretlek, Veres Janit gyűlölöm, megvetem. Bocsáss meg a bűnbánónak.

A peregí molnárnak könnyű lopózdott a szeméibe, az öröm könnye.

Megölelte, megcsókolta azt a sápadt, ösz-szeaszott asszonyt s suttagá:

— *Szeretlek, megbocsátok!* . . .

És ha a két szerkesztő nézeteltérésen van, ne támadjon engem mindakettő

Szeecsánszky Antal.

Lapunk zártakor vettük kézhez az alábbi levelet, melyben kitűnő tollu, „Publicista” jelű munkatársunk kategorice válaszol a „N.-T. és V.” famozus üzenetére. Közöljük minden kommentár nélkül azzal, hogy részünkről jövő számunkban fogjuk véleményünket kifejteni.

Tekintetes szerkesztő ur!

B. lapja múlt heti számában Szalay ur „*Enfémia* meséje” című válaszában a „*Gül-Baba* sírjánál” című czikk szerzőjét, tehát engem aposztrofált azzal, hogy bizonyára én is válaszolok majd a „Nagy-Tapolcsány és Vidéke” szerkesztői üzenetére.

Jól van. Én is üzenek. Szilágyi Dezső ezt mondta: „Állíts már valamit, hadd czáfoljalak meg.” — Miután a „N.-T. és V.” e szerkesztői üzenetben nem állított semmit sem, azt én sem, de még Szilágyi Dezső sem czáfolhatja meg. De igen is volt az üzenetben valami, mint szokott lenni „valami a levegőben”, de hogy mi volt az, azt még a mai napig sem tudom. Olyan habarékféle volt az, amiből Jókai megfőzeli a *pumpudella mártást*. Érti szerkesztő ur, hogy mi ez? Izlelje meg, bizony elrontja tőle a gyomrát. Én nem kóstoltam bele, mert félek a kotyvalékoktól.

Punktum!

De még valamit.

Tessék a „N.-T. és V.”-nek a tárgyról értekezni, mint tettem azt én, azután megkísérlem, hogy igaz van-e Szilágyinak, a ki megczáfolta a *kisebkek* állításait. Köztem és a „N.-T. és V.” szerkesztője között merem állítani, hogy *fennáll ezen viszony*.

Irni eredeti dolgot mégis csak nagyobb dicsőség, mint másolgatni, mert ez szolgál munká

A „N.-T. és V.” szerkesztőségének ezek után csak azt izenem, hogy nekem ne izengessen, hanem a *tárgyról* írjon. Tehát Allons enfants!

Publicista.

H I R E K.

Választási mozgalmak Nagy-Tapolcsányban. A nagytapolcsányi választókerület szabadelvű pártja f. hó 19-én, hétfőn d. e. 9 órakor ülést tart. Az erről szóló meghívókat a napokban küldték szét. A meghívó különben következőleg szól: A nagytapolcsányi választókerület szabadelvű pártjának végrehajtó bizottsága Nagy-Tapolcsányban, a „Magyar Koroná”-hoz címzett szálloda nagytermében 1901. évi augusztus hó 19-én, hétfőn d. e. 9 órakor ülést tart, melyre van szerencsém t. Czimedel meghívni. Hazafias üdvözlettel báró *Stummer* Ágoston, mint a nagytapolcsányi választókerület szabadelvű párti végrehajtó bizottságának elnöke.

Dijszabás. A most megnyílt Nagy-Tapolcsány-Trencsényi vasut dijszabása a következő: Alsó-Nasticz—Ribény, I. osztály 1 korona 40 fillér, II. osztály 70, III. osztály 50 fillér, Chinorán—Stricze, I. osztály 1 korona 20 fillér, II. osztály 60, III. osztály 40 fillér, Ozor—Tr-Baán, I. osztály 1 korona 60 fillér, II. osztály 90, III. osztály 60 fillér, Öved—Miticz, I o. 3 korona, II. o. 1 korona 90 fillér, III. osztály 1 korona 20 fillér, Ruskócz—Svinna, I. osztály

1 korona 80 fillér, II. o. 1 korona 10 fillér III. o. 70 fillér, Szoblahó-, Trencsén, Trencsén Alsóváros—Turna, I. o. 4 korona 20 fillér, II. o. 2 korona 70 fillér, III. osztály 1 korona 70 fillér.

Nyitramegyei kiscgazdák kirándulása Kecskemétre. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület a földművelésügyi miniszterium támogatása mellett vágvölgyi kiscgazdák kirándulást rendez Kecskemétre, az ottani földmives iskola és gazdasági kiállítás tanulmányozása végett a folyó év augusztus 21-én. A társaságot Emődy József egyesületi elnök, továbbá a résztvevő kiscgazdák plébánosai és pedig Bieliczky Jusztin, Markovics Mihály, Reviczky Bertalan, Sándorfi Nándor vezetik. — Csatlakoznak a társasághoz. Mezey Gyula alelnök, Mérey Lajos igazg. vál. tag és Meskó Pál titkár. A kirándulásban 120 kiscgazda vesz részt.

Olcsóbb vasuti menetjegyek Szent-Istvánnapra. A m. kir. államvasutak igazgatósága arról értesített bennünket, hogy a Szent-István ünnepnap alkalmából a m. kir. államvasutak, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalain összes állomásairól — az üzemekben álló összes helyiérdekű vasutak állomásainak, valamint a szomszédos forgalom kizárásával — Budapestre mérsékelt áru menetjegyek adatnak ki olyképen, hogy az utasok az I. kocsiosztályban két II. osztályu, a II. kocsiosztályban két III. osztályu egész jeggyel, a III. osztályban pedig egy II. osztályu rendes menetjeggyel Budapestre és vissza utaznak. Gyorsvonaton megfelelő gyorsvonatu jegyek váltandók. Ezek a jegyek f. évi augusztus hó 15—20. napjain — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — Budapestre közlekedő valamennyi személyszállító vonathoz (az express vonalak kivételével) kiadatnak; a visszautazásnak pedig aug. hó 20. és 21. napjain, legkésőbb azonban az augusztus hó 21-én este induló utolsó vonattal meg kell történnie. Ezekkel a jegyekkel augusztus 20-ika előtt visszatérni nem lehet; azokkal átmegszakításnak sem menet, sem jövet helye nincs. Az I. és II. kocsiosztályban utazók a visszatérés alkalmával is mindkét menetjegyet felmutatni tartoznak, miért is Budapestre érkezve, ezeket a jegyeket csak elő kell mutatni és a visszautazásig megőrizni.

Pályázat. A „Szólészeti és Borászati Lap Naptára” a jövő évre ugyis dús tartalmát szépirodalmi rovattal fogja meg bővíteni. E czélból rövid, tárczaalakú czikkekre pályázatot hirdet. A tárgy szabadon választható, de kívánatos, hogy benne a szólészetre vagy a borászatra vonatkozás legyen, tehát szaktárca és irodalmi színvonalon álljon. Első díj 25 korona, második díj 10 korona. Határidő f. évi szeptember hó 15-ike. A bírálatot szivességből elfogadták: dr. Horváth Ádám orsz. képviselő és Vajda Viktor főreáliskolai tanár. A jelíges pályázatok a „Szólészeti és Borászati Lap” szerkesztőségéhez (Kecskemét) küldendők.

Értesítés. A zay-ugrócezi állami polgári iskola igazgatósága részére a következő értesítés közlésére kértünk fel: A zay-ugrócezi állami polgári iskolánál megnyílik az idén a IV-ik osztály. A beiratások kezdődnek f. évi szept. hó 1-én s tartanak f. évi szeptember hó 5-ig bezárólag. A beiratáshoz szükséges iskolai, születési, valamint újraoltási bizonyítvány. A jelentkező vidéki tanulók tisztességes és olcsó el-látást kapnak. Felvilágosítással készségesen szolgál az igazgató. Szept. hó 4-én tartatnak a javítóvizsgálatok, szeptember hó 5-én az írásbeli, 6—7-én a szóbeli magánvizsgálatok. — A nagy-bittsei államilag segélyezett polg. fiu- és leányiskolában a beiratások f. évi szeptember hó 1-én kezdődnek meg. Az előnyösen ismert iskolát ajánljuk az illető szülők figyelmébe. Az intézeti növendékek esetleg szülők figyelmébe. Az ár jutányos. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatója szolgál.

A jégeső elleni védekezés. Nincs olyan veszedelmes ellensége a gazdáknak, mint a jégeső. Bármily szépen érik is a gabona, bármily dúsan hajladozzék is a tőke a telt fűrtök sulya alatt, — addig míg a buza a magtárban, a szőlő leszűretelve nincs — a gazda mindig csak óvatosan és feltételesen beszélhet az évi termésről és eredményéről. — Egy haragos felhő néhány perc alatt megsemmisítheti hónapok fáradságos munkáját, tönkre teheti az egész esztendő termését. Természetes, hogy bár a legrégebb időktől kezdve a gazdaközönség egyik nyílt kérdése a jégeső elleni védekezés volt. De lényeges eredményt mindaddig elérni nem lehetett, míg a természettudósok a jégeső keletkezésének okával tisztában nem voltak. — Ma sincs még a kérdés teljesen tisztázva, annyit azonban tudunk, hogy a földi villamosság hirtelen kiegyenlítődése hűti le annyira a felhőket, hogy egyrészt jégcsöppekké tömörül. — Ezen alapszik a nagy garra hirdetések és 3—4 év óta használt viharágyuk kérdése. Be kell azonban vallanunk, hogy a várakozás, melyet gazdáink e találmányhoz fűztek, nem — vagy mondjuk nagyon is sikerült. A megrémült birtokosok ugyanis most minden kis felhő láttára egyre-másra puffogatják mozsaraikat, minék természetes következménye az, hogy jégeső igaz nem esik, de közönséges eső sem, — tehát a másik, végleg a tartós szárazság áll elő. Okvetlen szükséges volna tehát a viharágyuk használatát törvényhozásilag korlátozni. Kisebb, különösen kertgazdaságokban, igen hatásos a jég ellen a Plankenhorst-féle ponyva védekezési rendszer, mely abban áll, hogy földbe vert cölöpökre ponyvákat és szalmafonadékokat feszítenek ki. Ez ugyan költséges mód, de tekintetbe véve a kertgazdaság aránylag sokszorta belterjesebb és jövedelmezőbb voltát, valamint azt, hogy ilyet rendszeren csak kis területen folytatnak, könnyű szerrel kivihető. — A védekezés legbiztosabb faja azonban a biztosítás marad, mely iránt azonban sajna, gazdáink még mindig nem viseltetnek kellő bizalommal. J. E.

Csarnok.

Kund.

— Történelmi rajz Szt. István korából. —

Nyugalmas, csendes éj borul a karámbra. A bessenyők nyüzsgő tábora elült s háromszoros gyűrűvel övezi a sátorok száza a harcosok legdrágább kincsét, a Sheruzád királyné ménesét. A hallgatag pusztai éjszakát csak egy-egy nyugtalan csikó dobogása, egy-egy tüzes táltos nyerítése zavarja meg. . . . A parázsló őrtek nagy néha lángkapnak és sziporkázva repdesnek szét a vörös szikrák, mikor az őr álló bessenyő harcos egy-egy marék gyantás rózsát vet az elhamvadt fővényre.

A tábor előtt vérvörös byzanci posztóból áll Sheruzád, a pusztai asszony sátra. Széles árnyékát messze ékben veti a sikra, melyet ingoványos nádas határol. S mikor a hűs éjjeli szellő végig bűg a hajlongó náderdön, egyszerre csak nesztelen, óvatos léptekkel surran ki a parti rekettéből egy sötét, bő köpenybe rejtőzött alak. Meghuzódva az áthatlan árnyékban, sietve kerül meg a hatalmas fejedelmi sátrat, míg annak végére ér, hol a fejedelemasszony szolgái nyugszanak. Itt megáll, előveszi elrejtett kobzát és mélabús, dallamos hangon bűgja el bánatát:

Rebben, lebben az éj szárnya,
Dereng az ég nemsokára
Hold keltétől virradóra;
Szűzboldogság minden óra,
Mert tenálad lehetek. —
Pirkadástól napnyugtára,
Akkor van csak éjszakája
Az én szegény szívemnek.

Még egyszer megrezgettette kobza hurjait s ahogy az utolsó hang is elveszett a sűrű éjszakába, a sátor ajtaján kisurrant Csilla, a pusztai nagyasszony legkevesebb szolgálója. Az éjjeli dálnok alig ápolta még a keblén pihegő

bessenyő leányt, midőn hirtelen kúrtszó verte fel a karám nyugalmát. Egy pillanat alatt fellobbantak a szürkés fenyőszálak s a megriadt tábor nyüzsgőve kapta fel vértjét, puzdráját. De mikor a tajtékzó lovon érkező túlköszben Erdélyi Gyula vajda csatlósát ismerték meg, ki fontos üzenetet hozott a Sheruzádnak, riadó éljenzésben olvadt fel a lázas készülődés.

De már is meglátták Csillát az idegen dálnok karjai között s egetverő diadalordítással özönlötték körül a szepegő leányt s a daliás, komor tekintetű férfit, kinek kemény, aczélos tekintete hidegen mérte végig a körötte hullámzó tömeget. Rivallgva szállt ajkról-ajkra az örömszó: meg van Kund, — Gellért püspök legkedvesebb papja.

* * *

Bilincsebe verve vitték vissza Kundot Fehérvérra. A székesegyházi apát szívesen adta meg a követelt váltságdíjat, a három szekér százaranyat, mert szigorú büntetéssel akarta megtorolni a hitehagyott lelkipásztor vétkeit. Ezrel özönlött be Fehérvár kapuin a magyarság. István király törvénynapot ültének hire mindenkit felkésztetett a koronázó városba. A székesegyház előtti téren állott a fejedelem ékes trónusa, mely elé legelőször is Kundot vezették. Az olasz apát czikornyás szóradattal sorolta fel az ifju bűneit, ki lehajtott fővel, pírulva állott a hatalmas király előtt. Éjjelenként levette barna csuháját, igriz köntöst vett magára s átszökött a hitetlen bessenyők táborába, melylyel nagyon is megérdemelte az apát által javasolt büntetést, — a kinpadon való halálra gyötretést. A nép elégedetlen mormogással fogadta az idegen pap harsogó beszédét, melynek végén újból a vakmerő tett legszigorubb megtorlását kérte. — Most István király maga elé intette az ifjut: „Kund, Tass fia, — szereted-e a bessenyő fejedelemasszony rabszolgáját, Csillát? — „Szeretem, uram királyom s boldog vagyok, hogy érte meghalhatok — felelte az ifju messze hallatszól, érczes hangon.

— Ellejtetted-e, hogy Krisztus urunk szolgájának esküdtél fel és csak az ő parancsának szabad engedelmkedned?

— Nem vétettem, királyom, semmit sem az ő parancsai ellen, a szeretet hitének vagyok gyermeke és — szeretek.

— Nos, tehát halld büntetésed, — szólt a király s a hogy felemelkedett trónusán, sugár alakja messzire ellátszott az óriási téren, míg a nép visszafójtott lélegzettel leste szeretett uralkodója szavát — még ma elmész a bessenyők táborába s megmondod Sharuzádnak, hogy minden váltságdíjat megadok Csilláért. És ha itt lesz, örökös rabságra ítéllek mindhalálig rabja leszel feleségednek — a bessenyő leánynak.

Midőn a fejedelem jóságos mosolylyal fejezte be szavait, Kund zokogva borult trónusa lépcsőjére — s nem egy marcsona harcos vihardezett arcán pergett le egy forró könnycsepp. De a meghatottság néma csendjét csakhamar riadó éljenzés verte fel s ezekre törő örömszivaj hirdette István király jóságos szívét.

Szilágyi Ferencz

Enfémia.

— Irta: Szecsánszky Antal. —

(Vége.)

Fényes bálteremben előkelő uri társaságot találunk. Szomszédos Románia arisztokracziájának színe-java. Idegen is sok van köztük. Különösen feltűnt egy magyar gróf diszmagyar öltözetében. Ugy festett az a nyulánk természethez. Csinos fiu, csak az a baja volt, hogy csak

törve beszélt francziául. Elég hallgatag, de annál beszédesebb a szeme. Csak nem lehet rossz néven venni, hogy ő neki is el-elmarad a tekintete a szép Enfémian. Különbösen dárídó. Hej-haj! Tudnak a románok is mulatni, nemcsak mi. Szól a zene . . . lágy ütemek, tüzes szemek . . . titkos sóhajok stb. . . .

Éjjel felé járt az idő, mikor a szép Enfémia gyors fejfájásról kezdett panaszkodni. Haza hívta a férjét is. Az ám! éppen egy érdekes tarokkpartit hagyjon abba? Másnap délfelé azután mégis haza ment Feketét ivott, rendbeszedte az öltözékét és elment tudakozni neje hogylétéről, mert eszébe jutott, hogy tegnap beteg volt. Ugy bejelentetlenül ment csak. Kopog halkán, semmi hang. Kopog erősebben, semmi. Bemegy. Minden a legnagyobb rendben. Ez a nagy rend pedig igen meglepte ő méltóságát. Körülnéz, szeme az asztalon akadt meg. A mit itt látott, az még inkább meglepte ő méltósága szívében kellemetlen érzések kezdtek támadni. A saját szemének sem hisz, oda megy az asztalhoz. — Csakugyan: a tegnapi bál ruhá szépen összehajta, a legnagyobb rendben. Az asztal egyik sarkán pedig egy levél ő méltóságához címelve, a mely így szólt:

»Méltóságos úr! — Bánja meg, hogy egyszer, de már azóta is megsértette a szénégető leányt. Köszönöm kegyeit, de azokra nem szorulok többé. Mindenét itt hagyom, a mi az öné. Hogy velem mi lesz, tudja a jó Ég. De önnek Istenhozzádot mondok mindörökre. Enfémia.«

. . . És mentek a küldönczök az ország minden tájára, még az öreg Minászhoz is, a ki maga is keresve leányt, tölesért formál a kezéből és kiáltja a völgy felé:

— Enfémia! — Édes gyermekem, Enfémia . . .

*

A mikor a rabló fejére kitűzték az 5000 forintot, a babonás nép dehogyan is csak említette volna a különös jelenséget: az erdei rémet, a törvény emberei előtt. Hogy valami bajt hozzon szegény fejükre? De mégis nagy hatalom a pénz. Bátorrá, furfangossá teszi az embert s olyik még az esküjét is megszegi miatta. Akadt egy, a ki megakartta szerezni az ötezer forintot, s valamiképp-módon értesítette a hatóságot, hogy így meg amúgy Ez pedig egy zsandár volt, a ki megtudta valahogy a titkot. . . .

— Add meg magad, Dioméd! — kiáltja egy szigorú hang az ördög szikláján, fönna páziton és előlép egy csendőr főhadnagy. Majd sok csendőr látszik körbe, mind »készen« vett fegyverrel . . . Tehát most adja meg magát, most, és penészes börtönken bilincset hordjon kezén . . . most, mikor már itt van ő, a kiért feláldozta fiatalágát, barátait, emberi méltóságát . . . a ki miatt futnia kell az embertől, akár a vadnak. Most . . . most vajon el? tehát miért élt? . . . miért áldozott annyit? . . . miért rabolt? . . . miért lett gonosz és nyomorultabb a féregnél? . . . Arczához emelte fegyverét: egy zsandár életét oltotta ki, éppen azért, a ki elárulta.

— Czel! Tűz! hangzott és utána eszeveszett puskaropogás. Dioméd is lőtt még egyszer: — újra egy csendőr — ujjabb tűz és Dioméd megtántorodva bukik le a sziklán. A mikor Enfémia látta Dioméd esését, ő emelte fel a kiesett fegyvert. Amazoni alakja magasan kinyult és úgy festett a gyilkoló eszköz a kezében, mikor neki irányította egy csendőr szívének. Hiszen a szív, ő minden szerencsétlenségének az oka, a szív, az az ostoba húscsafat, ami oktanul parancsol a nő agya fölött. — A felemelt fegyverrel nem tehetett

kárt senkiben, mivel nem volt töltve; azt magától messze elhajtván, hátrált a szikla legszélére, hogy leveesse magát a mélységbe. De örült szándéka kivételében megakadályozta egy ügyes zsandár, aki oldalról megkerülvén a kétségbe esett fátát, erős karjaival derékon ölelte a szép Enfémiát. Ugy vitték összekötözve azután a dölyfös szépséget, a szép Enfémiát, föltűzött szuronyokkal a törvény emberei...

Néhány év előtt a tasnádi szegények házában egy béna, öreg nő hunyt el. Valami jó ember kegyeletből egyszerű fakeresztet állított sírja mellé, melyen csak az az egy szó állott: „Enfémia.“ Azóta le kopott már az írás, vagy ki tudja, elkorhadt tán már a fa is. Senki sem néz utána többé a szép, a daczos Enfémiának, aki szívének köszönhetette összes baját. Hiszen, édes jó Istenem, minék is van az a kis husos darab az ember keblében, a melyet olyan röviden hívunk csak, hogy: szív...

A öreg Minászt a fakereszt helyén találták egy nap élettelenül. A szíve szakadt meg. De a szelleme még egyre kísért és oláh kocsisom hallotta is a hangját, a szellő bűgásában: Enfémia... Enfémia...

Valahányszor egy kereszt mellett megyek el, illendően megemelem a kalapom én is nem mintha babonás volnék, hanem áldom az Alkotómat, aki annyi romantikát öltött a természet ölébe, — a leggyaralóbb ember kedvéért.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Kiadó és laptulajdonos:
a szerkesztőség.

BÉCSI

Zongora-hangoló

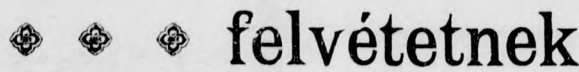
első rangu műteremből ajánlkozik a nagy-tapolcsányi n. é. közönségnek
zongorák hangolására
mérsékelt díj ellenében.

Nagy-Tapolcsányban csak rövid ideig lesznek, kérem hát az esetleges előjegyzéseket **e lap kiadóhivatalában** eszközöltetni.

Hirdetések

— jutányos árban —

felvétetnek

— a —

„Nyitrvölgyi Lap“

— kiadóhivatalában. —

1853/1901. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagy-tapolcsányi kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Braunstein Vidor** végrehajthatónak **Matejcek Mihály** végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 600 korona tőke s jár. iránti ügyében a (nyitrai kir. törvényszék) nagy-tapolcsányi kir. járásbiróság területén levő, a nagy-tapolcsányi 107. sz. tkvben f 1—2 sorszám 952. és 1082. hrsz. 718 □ öl területű, Liszy Teréz, férj. Kohut, Matejcek Mihály és kiskoru Matejcek Ludmilla és Endre nevén álló, s az 1881. évi 60. t. cz. 156. §. alapján egészben elérvezendő ingatlanra 21 koronában, az u. o. 143 sztjkvben I. 2. sorsz. 1661. hrsz. alatt foglalt Matejcek Mihály és kk. Matejcek Ludmilla és Endre nevén álló, a hivatkozott §. szerint egészben elérvezendő ingatlanra 8 koronában, az u. o. 229. sz. tjkvben I. 1. sorsz. 1678. hrsz. a foglalt ugyanazok nevén álló ingatlanra 26 koronában, az u. o. 1003. sztjkvben f. 1. sorsz. 205/b. hrsz. 292. sz. házból B. 1. a. szerint Matejcek Mihály nevén álló 1/2 részre 1392 koronában elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanra az **1901. évi október hó 15-ik napján d. e. 9 órakor a kir. jbiróság ár. termében** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett folyamattal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. R. 8. §-ában s az ennek pótlása tárgyában kiadott igazságügyi miniszteri rendeletben kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagy-Tapolcsány, 1901. évi július 10-én.
A kir. jbiróság tkvi hatóság.

Váray, kir. albiró.

A f. évi július hó 1-én életbe lépett megrendelések gyűjtésének tilalma folytán értesitem t. üzletfeleimet, hogy

vizmentes ponyvám, a legfinomabb gépolaj, különleges kocsikenőcs és konzisztenczionális olajnak árait

10 (tiz) százalékkal

olcsóbban számítom. Kérem tehát, hogy a t. gazdaközönség megrendeléseit **levélbelileg** mielőbb és minél gyakrabban hozzám küldeni sziveskedjék.

6 hónapi idő, esetleg készpénzfizetésnél 2% engedmény.

Lelkiismeretes kiszolgálásról előre is kezeskedem.

WEISZ MÓR,

gabona- és bizományi üzlete.

Dús választéku
női- és férfi ruha-
szövet kelméit,
vászon és fehérneműek
nagy raktárt ajánlja nagyban és
kicsinyben

a **legjutányosabb** árak mellett

BERNFELD JÓZSEF

→ rőfös-, posztó- és gyapotkelme kereskedő ←

Nagy-Tapolcsány (főtér, saját ház.)

== A „Korona szálló” tözsomszédtségában. ==

Egy drb. 6 személyes fehér asztalterítő tiszta len
csak 2 korona, fehér len zsebkendők, rumburgi

vászon **25% gyári áron alul.**

Ingyen nem, de legolcsóbb ár mellett dús választéku
maradék posztószövetekben, 50% az eredeti áron alul

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses
tudomására hozni, hogy

Confectió,- valamint férfi- és női divatáru és fehérnemü raktáromat

tetemesen megnagyobbitottam és a legujabb divat
szerint rendeztem be. Egyuttal felhivom a n. é. kö-
zönség figyelmét

mindennemü rövidáruimra

és különösen

KARLSBADI CZIPÓRAKTÁROMRA,

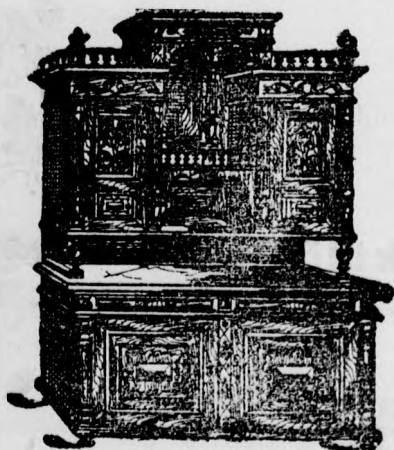
mely úgy minőség, valamint tetszelős forma tekinte-
tében felülmulhatatlan.

Tisztelettel

BERNFELD ADOLF,
divatáru kereskedő.

Az Első Nagytapolcsányi Butorraktár.

==== **Hartenstein és Berliner.** =====

A n. é. vevő közönség szives figyelmét felhivjuk a Nagy-
Tapolcsányban (Főtér 20 sz. alatti Munk József-féle ház I.
emeletén) lévő „Első Nagytapolcsányi Butorraktár” törv.
bejegyzett cég alatti

**nagy
butorraktárunkra.**

Állandóan raktáron tartunk :

==== Ebédlő-, háló-, szalon-, előszoba- és konyha-berendezéseket. =====

Vasbutorok, löszőr és afrikmatraczók, képek, tükrök valamint tömören hajlitott fabutorok
állandón kaphatók.

Arcképeknek a legujabb módézer szerinti nagyítását aquarell kivitelben is elvállaljuk.

A n. é. közönség szivestámogatását kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

Hartenstein és Berliner